

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w P. i Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w P.
z udziałem interwenientów ubocznych po stronie powodowej:
M. W., E. W., P. M., M. B., E. O., J. W. i Ł. B.
o ustalenie nieważności uchwały,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w P. kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten

odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca M. K. powołała się na istotne zagadnienie prawne i konieczność wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, dotyczące art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 648, dalej - „pr. spółdz.”). Wskazała również na konieczność ustalenia, czy w okolicznościach sprawy wyrok Sądu Okręgowego, jako Sądu pierwszej instancji, rozstrzygał o roszczeniu głównym i ewentualnym, czy tylko o roszczeniu ewentualnym.

Przyczyna kasacyjna w postaci istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Powołanie się z kolei na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów

(art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie sformułowano żadnego konkretnego zagadnienia prawnego, a jedynie wskazano na określone kwestie, które - w ocenie skarżącej - powinny zostać ocenione przez Sąd Najwyższy. Pomijając ten mankament, wprowadzie problem dopuszczalności częściowego stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni na podstawie art. 42 § 2 pr. spółdz. postawiony *in abstracto* mógłby stanowić zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jednakże zagadnienie to - gdyby zostało ujęte jako przyczyna kasacyjna - byłoby pozbawione cechy nowości, zważywszy, że kwestia ta była wielokrotnie rozważana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1088/97, OSNC 1999, nr 11, poz. 193, Sąd Najwyższy, odwołując się do argumentu *a maiori ad minus* oraz do art. 58 § 3 k.c. przyjął, że niezgodność z prawem niektórych zmian statutu spółdzielni nie powoduje konieczności uchylecia całej uchwały zmieniającej statut; uchwała podlega w tym przypadku uchyleniu w części, w której postanowienia zmienianego statutu nie są zgodne z prawem, chyba że z okoliczności wynika, iż bez tych postanowień zmiana statutu nie zostałaby dokonana. Stanowisko to, przy aprobachie piśmiennictwa, zostało podzielone w późniejszej judykaturze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2016 r., IV CSK 826/15, OSNC 2017, nr 6, poz. 69); zostało ono również uznane za trafne w odniesieniu do wadliwości uchwał organów stanowiących spółek kapitałowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2016 r., II CSK 139/15, niepubl. i z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 28/18, OSNC 2019, nr 12, poz. 122).

Odmienne zapatrywanie wyrażone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w całości pomijało przytoczony dorobek orzecznictwa;

nie zwrócono w nim uwagi na art. 58 § 3 k.c., a tym bardziej nie przytoczono żadnych nowych argumentów lub wypowiedzi literatury przedmiotu, które mogłyby skłaniać do podważenia dominującego w orzecznictwie poglądu. Zaznaczyć należało przy tym, że odmienną kwestią jest rozstrzygnięcie, czy konkretna uchwała organu spółdzielni zostałaby podjęta bez nieważnego postanowienia (art. 58 § 3 k.c.). Ocena ta wymaga każdorazowo odniesienia się do ogółu okoliczności konkretnej sprawy, nie może ona tym samym stanowić materii zagadnienia prawnego, którego założeniem jest abstrakcyjny charakter, wykraczający poza stan faktyczny rozstrzyganego sporu. Gwoli ścisłości dostrzec trzeba, że zgodnie z poglądem orzecznictwa ocena ta, choć kazuistyczna, powinna być dokonywana według zobiektywizowanych kryteriów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2000 r., V CKN 1029/00, OSNC 2001, nr 6, poz. 83). Ciężar wykazania okoliczności świadczących o tym, że bez nieważnego postanowienia nie doszłoby do podjęcia uchwały spoczywa na stronie powołującej się na tę okoliczność (*arg. ex art. 58 § 3 k.c.*).

Z tych samych powodów nie można było uznać, aby skarżąca wykazała w rozważanym zakresie przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. We wniosku nie wyjaśniono, jakie konkretne wątpliwości - inne niż analizowane w przywołanym orzecznictwie - wywołuje stosowanie w rozważanym kontekście art. 42 § 2 pr. spółdz. Nie wskazano również źródła ewentualnych rozbieżności, które przepis ów w analizowanym aspekcie miałby budzić w orzecznictwie sądów.

Przechodząc do drugiego z problemów poruszonych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należało ograniczyć się stwierdzenia, że w wywodach zawartych w punkcie A.II wniosku nie skonkretyzowano żadnego zagadnienia prawnego ani też nie wykazano, by zachodziła potrzeba wykładni określonych przepisów prawa materialnego lub procesowego. W skardze przedstawiono jedynie twierdzenie, że Sąd Najwyższy powinien ocenić, o czym w istocie orzekł Sąd pierwszej instancji w kontekście istnienia substratu zaskarżenia apelacją i argumentację na rzecz stanowiska preferowanego przez skarżącą, zbieżną z uzasadnieniem jednego z zarzutów kasacyjnych. Intencją skarżącej nie było zatem postawienie problemu prawnego lub uzasadnienie potrzeby wykładni prawa ze strony Sądu Najwyższego, lecz poddanie weryfikacji

Sądu Najwyższego prawidłowości oceny prawnej wyrażonego w tej mierze przez Sąd Apelacyjny. Ujęcie takie zapoznaje publicznoprawny cel skargi kasacyjnej oraz konstrukcyjną i funkcjonalną odrębność między okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i okolicznościami decydującymi o jej merytorycznej zasadności; nie może ono tym samym czynić zadość powinności wykazania przyczyn kasacyjnych.

Ubocznie jedynie należało zwrócić uwagę, że rozważania zawarte w uzasadnieniu wyroku nie zastępują spoczywającego na sądzie obowiązku orzeczenia o żądaniu i uczynieniu tego rozstrzygnięcia elementem sentencji wyroku (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r., V CSK 52/15, niepubl.). Jeżeli w sprawie sformułowano żądanie ewentualne, a sąd nie uwzględnił żądania głównego, to rozstrzygnięcie powinno odnosić się zarówno do żądania głównego, jak i ewentualnego (art. 325 k.p.c.).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając zarazem, że Sąd Najwyższy bada na tym etapie jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego motywy (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), bez wnikania w uzasadnienie i ocenę zasadności podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.